

KLASA:UP/I-344-08/21-04/11

URBROJ: 376-05-3-21-11

Zagreb, 07. listopada 2021.

Temeljem članka 12. stavka 1. točke 5. i 6. i članka 17. stavka 1. Zakona o elektroničkim komunikacijama (NN br. 73/08, 90/11, 133/12, 80/13, 71/14, 72/17) i članka 96. Zakona o općem upravnom postupku (NN br. 47/09), u predmetu operatora javnih komunikacijskih mreža A1 Hrvatska d.o.o., Zagreb, Vrtni put 1, protiv operatora javnih komunikacijskih usluga Telemach Hrvatska d.o.o., Ulica Josipa Marohnića 1, 10 000, Zagreb, radi osiguravanja pristupa fizičkoj infrastrukturi unutar zgrade, Vijeće Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti, na sjednici 07. listopada 2021., donosi

ODLUKU

- I. Odbija se zahtjev operatora javnih komunikacijskih mreža A1 Hrvatska d.o.o. ., Vrtni put 1, 10 000 Zagreb, za izmještanje postavljenih optičkih kabela operatora javnih komunikacijskih mreža Telemach Hrvatska d.o.o., Ulica Josipa Marohnića 1, 10 000, Zagreb, na sljedećim adresama: Siget 16a-16f, Siget 20a – 20f, Lojenov prilaz 6, Brajkovićev prilaz 3-13, Trnsko 9a, Trnsko 1a,b,c,d,e, f, Trnsko 3, 3a, 3b, 3c, Trnsko 4, 4a, 4b, 4c, Trnsko 6a, 6b, 6c, Trnsko 27, u Zagrebu, te vraćanje instalacije u prvobitno stanje, sve o trošku Telemacha.
- II. Djelomično se usvaja zahtjev operatora javnih komunikacijskih mreža A1 Hrvatska d.o.o. za infrastrukturu na adresi Balokovićeva 71, Zagreb te se nalaže Telemachu Hrvatska d.o.o. da, u roku od 3 dana od primitka ove odluke, podnese zahtjev A1 Hrvatska d.o.o. za sklapanjem sporazuma o pristupu i korištenju pristupne točke i fizičke infrastrukture, a operatoru A1 Hrvatska d.o.o. nalaže se da u roku od 8 dana od primitka zahtjeva izradi i dostavi Telemachu Hrvatska d.o.o. ponudu za pristup i korištenje pristupne točke i fizičke infrastrukture korištenje infrastrukture na toj adresi, uz pravične i nediskriminirajuće uvjete, uključujući i cijenu.
- III. Nalaže se operatorima javnih komunikacijskih mreža A1 Hrvatska d.o.o. i Telemach Hrvatska d.o.o. da se na adresama: Siget 16a-16f, Siget 20a – 20f, Balokovićeva 71, Lojenov prilaz 6, Brajkovićev prilaz 3-13, Trnsko 9a, Trnsko 1a,b,c,d,e, f, Trnsko 3, 3a, 3b, 3c, Trnsko 4, 4a, 4b, 4c, Trnsko 6a, 6b, 6c, Trnsko 27, u Zagrebu, kao i u svim budućim slučajevima, suzdrže od postupanja koje imaju za cilj ili svrhu izvlačenje, uništavanje ili degradiranje postavljenih elektroničkih komunikacijskih mreža drugih operatora javnih komunikacijskih mreža u stambeno-poslovnim zgradama u Republici Hrvatskoj.
- IV. Nalaže se operatorima javnih komunikacijskih mreža A1 Hrvatska d.o.o. i Telemach Hrvatska d.o.o., da sva buduća postavljanja ili izgradnju elektroničkih komunikacijskih mreža unutar stambeno-poslovnih zgrada u Republici Hrvatskoj izvode isključivo nakon ishođenja odgovarajućih suglasnosti i uređenja međusobnih odnosa s vlasnicima ili nositeljima prava korištenja pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrade kroz odgovarajuće ugovore/sporazume, i to nakon usklađenog tehničkog rješenja.

- V. Nalaže se operatorima javnih komunikacijskih mreža A1 Hrvatska d.o.o. i Telemach Hrvatska d.o.o., da u roku 15 dana od zaprimanja ove odluke, za sve stambeno-poslovne zgrade u Republici Hrvatskoj za koje su vlasnici ili nositelji prava korištenja pristupne točke i fizičke infrastrukture, javno objave pravične i nediskriminirajuće uvjete, uključujući i cijenu, pristupa i prava korištenja pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar stambeno-poslovnih zgrada te da udovolje svakom razumnom zahtjevu za pristup koji su podnijeli drugi operatori javnih komunikacijskih mreža.
- VI. Ukida se privremeno rješenje Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti, klasa: UP/I-344-07/21-01/41, urbroj: 376-05-3-21-06 od 16. srpnja 2021.

Obrazloženje

1. Kronologija postupka i navodi stranaka

Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti (dalje: HAKOM) zaprimila je 01. srpnja 2021. zahtjev operatora javnih komunikacijskih mreža A1 Hrvatska d.o.o., Zagreb, Vrtni put 1 (dalje: A1) za pokretanje inspekcijskog nadzora nad operatorom javnih komunikacijskih usluga Telemach Hrvatska d.o.o., Ulica Josipa Marohnića 1, 10 000, Zagreb (dalje: Telemach) radi neovlaštenog korištenja kanalice u stambenim zgradama i traži da se Telemachu naloži izmještanje položenih optičkih kabela. A1 navodi da nije bio u mogućnosti izvršiti aktivaciju novog korisnika jer je Telemach na adresi Siget 16a-f, Zagreb postavio svoje optičke kabele u kanalice A1. Radi mirnog rješenja spora, A1 se obratio Telemachu za izmještanje postavljenih optičkih kabela, međutim Telemach je naveo da zahtjev A1 smatra neosnovanim. A1 nije suglasan da Telemach koristi njegove kanalice jer uvođenjem optičkog kabela ima za posljedicu da zbog nedostatka prostora u kanalicama A1 nije u mogućnosti spojiti svoje korisnike, ugrožena je stabilnost opreme A1, odnosno nema mogućnosti održavanja što ima za posljedicu lošiju uslugu krajnjem korisniku. A1 ističe da postavljene kanalice nisu u vlasništvu stanara već u vlasništvu A1 te da stanari nisu ovlašteni davati suglasnost da se u kanalice postavljaju optički kabele bilo kojeg drugog operatora. Kanalice su vlasništvo A1 koje isti koristi i održava bez naknade, sve dok traje potreba za uslugama pojedinog korisnika. Predlaže se HAKOM-u naložiti Telemachu izmještanje postavljenih optičkih kabela na predmetnim adresama te vraćanje instalacije u prvobitno stanje, sve o trošku Telemacha. Uz zahtjev, A1 je priložio fotografije sa adresa Siget 16a-16f i Siget 20a – 20f, Balokovićeva 71, Lojenov prilaz 6, Brajkovićev prilaz 3-13, sve u Zagrebu, i međusobnu komunikaciju između A1 i Telemacha.

Telemach je 7. srpnja 2021. poslao prijavu HAKOM-u da su na adresi Siget 20a – 20f od strane neovlaštene osobe izvađeni optički kabele Telemacha iz kanalice. Telemach napominje kako ima pravnu osnovu za korištenje kanalice te traži da HAKOM hitno poduzme odgovarajuće radnje kojima bi se opisano postupanje zabranilo.

Dana 09. srpnja 2021. napravljen je očevid na terenu, na adresi Siget 20a-20f, u Zagrebu. Očevidom je utvrđeno da su kabele Telemacha vraćeni u kanalice. Vezano uz prijavu Telemacha oko izvlačenja svjetlovodnih kabela iz kanalice na predmetnoj adresi, A1 izjavljuje da Telemach nema pravnu osnovu za korištenje istih s obzirom da su kanalice u vlasništvu A1 sve na način opisan u prijavi, a što proizlazi iz ugovora o izvođenju instalacije kabela televizije u zajedničkim dijelovima zgrade (ugovor za Balokovićevu ulicu). Optički kabele Telemacha su izvučeni radi oslobađanja prostora u svrhu spajanja A1 korisnika i održavanja mreže. Prilikom izvlačenja kabela nije načinjena nikakva

šteta niti je došlo do prekida prometa. A1 nema saznanja tko je vratio kabele u kanalice. Pri izmicanju kabela poštivana su sva pravila struke te nije došlo do prekida prometa i Telemach je taj koji u ovom trenutku neovlašteno koristi kanalice A1. Kao što je navedeno u prijavi, nužnost mjesta u kanalici ne služi samo za spajanje novih korisnika već i za održavanje postojeće mreže te se još jednom ponavlja da su kanalice rađene isključivo za potrebe A1. Protivi se prijedlogu Telemach-a za donošenje privremenog rješenja te predlaže da se Telemach-u naloži izmještanje postavljenih svjetlovodnih kabela te vraćanje instalacija u prvobitno stanje sve o trošku Telemach-a. A1 izjavljuje da je instalacija na adresi Siget 20A provedena još 22.9.2005., u vrijeme kada se javio prvi zainteresirani korisnik za uslugu na navedenoj adresi kada još uvijek nije bio donesen Pravilnik o tehničkim uvjetima za EKM poslovnih i stambenih zgrada te da su sve instalacije A1 postavljene temeljem valjane suglasnosti.

Predstavnici Telemacha izjavljuju da su djelatnici A1 neovlašteno izvadili svjetlovodne kabele Telemacha iz postojećih kanalica unutar zgrade. Telemach ističe da ključni argument A1 o statusu vlasnika kanalica nije ni na koji način dokazao. Obzirom da status A1 kao vlasnika kanalica nije dokazan, ne postoji nikakva osnova da A1 izvlači kabele Telemacha i oslobađa prostor koji nije njihov za spajanje navodno novih korisnika. Telemach predlaže da se donese privremeno rješenje u ovom postupku kojim će se A1 zabraniti ovakvo postupanje do okončanja ovog postupka odnosno donošenja konačnog rješenja. Ugovor koji je A1 predočio kao eventualni dokaz o vlasništvu nad kanalicama za jednu od spornih adresa (Balokovićeve ulica) ne predstavlja apsolutno nikakav dokaz o navodnom vlasništvu A1 na lokaciji Siget 20A na kojoj je A1 nesporno izvadio kabele Telemacha. Obzirom da je A1 znao da se očevid radi na adresi Siget 20A donio bi ugovor upravo za tu adresu. Telemach ističe da je današnjim očevidom utvrđeno da i nakon povratka kabela u kanalice u istima postoji raspoloživ slobodan prostor. Telemach izjavljuje da je za stjecanje prava vlasništva apsolutno nebitan Pravilnik o tehničkim uvjetima za EKM poslovnih i stambenih zgrada jer se način stjecanja vlasništva definira drugim propisima, a isto je nužno i dokazati.

Kako bi se osigurala sigurnost i cjelovitost elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga i zaštitili krajnji korisnici, HAKOM je donio privremeno rješenje od 16. srpnja 2021. (klasa: UP/I-344-07/21-01/41, urbroj: 376-05-3-21-06) kojim je naloženo A1 da se suzdrži od daljnjeg postupanja koje ima za cilj izvlačenje postavljenih kabela drugih operatora u stambeno-poslovnim zgrada, a Telemachu je naloženo da sva buduća postavljanja svjetlovodnih mreža unutar stambeno-poslovnih zgrada obavlja isključivo nakon ishoda odgovarajućih suglasnosti i uređenja međusobnih odnosa sa vlasnicima kroz sklapanje odgovarajućeg ugovora/ sporazuma i dr.

U očitovanju od 15. srpnja 2021. Telemach, u bitnome, ponavlja navode iz prijašnjih očitovanja. Ističe kako optičku mrežu na predmetnim lokacijama gradi sukladno propisima, Zakonu o elektroničkim komunikacijama (NN br. 73/08, 90/11, 133/12, 80/13, 71/14, 72/17; dalje: ZEK) i Pravilniku o svjetlovodnim distribucijskim mrežama (NN br. 57/14). Telemach nije niti na jednoj lokaciji zatekao ili uočio stanje iz kojega bi bilo razvidno da A1 nije mogao ili ne bi mogao spojiti novog korisnika zbog nedostatka prostora u kanalicama ili da je došlo do bilo koje vrste oštećenja, moguće nestabilnosti, degradacije ili ometanja mreže A1, stoga prigovor A1 o nedostatku prostora u kanalicama i smatra pramašenim. U odnosu na tvrdnju A1 oko nemogućnosti održavanja mreže i degradaciji mreže Telemach navodi da A1 nije dostavio niti jedan dokaz kojim bi potkrijepio svoje navode. Upravo je na strani Telemacha, zbog postupanja A1 i izvlačenja optičkih kabela, moguće nastupanje posljedica u vidu prekida i degradacija usluge korisnika Telemacha te oštećivanje i uništavanje imovine ukoliko bi se takva nepoštena poslovna praksa A1 nastavila u budućnosti. Telemach dostavlja valjanu pravnu osnovu za korištenje kanalica i to putem sporazuma sa

suvlasnicima, zastupanim od strane predstavnika stanara, odnosno temeljem njihove pisane suglasnosti. Telemach smatra da je nužno da HAKOM, temeljem članka 24.b ZEK-a, zatraži očitovanje smatra li se A1 nositeljem prava korištenja pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrada. Telemach smatra da je postupanje A1 suprotno članku 24.b ZEK-a i Direktivi 2014/61/EE te Zakonu o mjerama za smanjenje troškova postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina. Telemach predlaže da se zahtjev A1 za izmještanje postavljenih optičkih kabela na predmetnim adresama te vraćanje instalacije u prvobitno stanje, sve o trošku Telemacha odbije. Uz očitovanje, dostavljene su suglasnosti suvlasnika zgrade da Telemach može koristiti postojeće kanalice za postavljanje optičkih kabela.

U očitovanju od 19. srpnja 2021. A1 ponavlja navode kako su kanalice na predmetnim adresama u vlasništvu A1. Sve kanalice koje je postavio A1 su postavljene uz suglasnost suvlasnika. Prilikom planiranja i postavljanja kanalicama iste se planiraju s minimalnim kapacitetom samo za potrebe korisnika A1. Eventualno postojanje slobodnog prostora u postojećim kanalicama ne znači da u iste svoje kabele mogu postaviti i drugi operatori, već eventualni višak raspoloživog prostora služi isključivo za spajanje novih korisnika A1 i održavanje usluge postojećim korisnicima. U dodanom očitovanju od 9. kolovoza 2021. A1 prijavljuje da Telemach krši rješenje HAKOM-a od 16. srpnja 2021. jer neovlašteno ulazi u kanalice A1 i to na adresi Trnsko 1., 3., 4. i 9., Zagreb., i da je pri tome došlo do prekida usluge krajnjim korisnicima.

U očitovanju od 27. kolovoza 2021. Telemach, osim ponavljanja već iznesenih navoda, navodi da je podizvođač radova prilikom postavljanja optičkih kabela prošao kroz postojeće ormariće u zgradi na određenim adresama, suprotno uputama dobivenim od strane Telemacha. Telemach je ponovio uputu svim podizvođačima da nije dozvoljeno izvoditi radove na način da se koriste postojeći ormarići te će postrožiti kontrolu nad izvođenjem radova od strane podizvođača i poduzeti druge adekvatne korake uslijed kojih do ovakvih situacija u budućnosti više ne bi smjelo dolaziti. U odnosu na navode o prekidu u pružanju usluga A1 uslijed radova na polaganju mreže, Telemach će uslijed poboljšane kontrole nad izvođenjem radova od strane podizvođača ukloniti mogućnost da do eventualnih prekida ili degradacije usluga A1 ili bilo kojeg drugog operatora dolazi u budućnosti. Glede navoda o ovom konkretnom incidentu, Telemach ističe da se tablica koju je A1 dostavio, ne može smatrati vjerodostojnim dokazom iz kojeg bi bilo moguće utvrditi da je do ispada uopće došlo, u kojem vremenu ili za koliko korisnika, a obzirom da je takvim dokumentom moguće jednostrano manipulirati od strane A1. Ukoliko je do ispada usluge A1 zaista došlo, vjeruje da su korisnici A1 takvu smetnju/ispad i prijavili, a što je moguće dokazati bilo snimkom razgovora, dostavom e-mail komunikacije ili na drugi način, iz kojeg bi bilo moguće utvrditi da je navodni prekid zaista nastupio. Također, pod pretpostavkom da je do ispada zaista došlo te da A1 predmetno može dokazati putem telefonske prijave, e-mail komunikacije s korisnikom ili na drugi način, skreće pažnju da bi u tom slučaju bilo nužno i nedvojbeno utvrditi uslijed čega je do ispada došlo, odnosno što je isti uzrokovalo obzirom da takav ispad može nastupiti iz različitih razloga. Telemach ne postupa protivno donesenom rješenju HAKOM-a od 16. srpnja 2021., već se radovi postavljanja mreže izvršavaju po ishodu odgovarajućih suglasnosti, odnosu uređenju odnosa s vlasnicima fizičke infrastrukture unutar zgrade, a što je jasno vidljivo iz suglasnosti koje je Telemach prethodno dostavio HAKOM-u.

Dana 03. rujna 2021. A1 opetovano ponavlja već iznesene navode, dok u odnosu na pitanje vlasništva nad kanalicama u stambenim zgradama navodi da su iste gradili prednici A1 još 2005. Dostavlja se dokumentacija iz koje je razvidno da predmetne instalacije održava A1. Dana 09. i 21. rujna 2021. A1 je poslao još prijava o neovlaštenom upadu Telemacha u kanalice A1 na adresama Trnsko 11 i 27, u Zagrebu.

Na usmenoj raspravi od 15. rujna 2021. HAKOM donosi rješenje kojim se predmet (KLASA: UP/I-344-07/21-01/41) pripaja predmetu (KLASA: UP/I-344-08/21-03/01) i upozna je stranke da se postupak vodi sukladno odredbama članka 24.b ZEK-a.

A1 smatra da ne postoji pravna osnova za vođenje postupka prema članku 24.b ZEK-a s obzirom da zahtjev Telemacha nije ni podniet već upravo suprotno A1 je *post festum* utvrdio neovlaštene upade Telemacha u infrastrukturu koja je nedvojbeno u vlasništvu A1. Telemach opetovano ponavlja svoju praksu i krši rješenje HAKOM-a od 16. srpnja 2021. o čemu A1 neprestano po utvrđenju obavještava HAKOM. Telemach ne samo da bez suglasnosti i uređenja međusobnih odnosa sa vlasnicima ili nositeljima prava koristi infrastrukturu, već i svojim aktivnostima ozbiljno ugrožava sigurnost i cjelovitost mreže A1 na predmetnim adresama. Dodatno, A1 ostaje kod svih svojih dosadašnjih očitovanja te još jedanput ponavlja da u kanalicama, a koje su nedvojbeno u vlasništvu A1 nema slobodnog prostora s obzirom da su iste dimenzionirane za HFC tehnologiju. Ovakvim upadima Telemacha A1 se onemogućava u održavanju svoje mreže kao i u daljnjem investiranju u HFC tehnologiju uvođenjem takozvanog DOCIS3.1. A1 dostavlja u spis fotografije, dokaz da su prednici društva A1 izgradili mrežu na području naselja Trnsko te su u privitku i radni nalozi iz kojih se nesporno vidi da je društvo Adriatic kabel po izgradnji iste nastavilo i održavati navedenu mrežu i instalacije. Vezano za dostavljene suglasnosti koje je Telemach dostavio na raspravi ističe kako iste nisu od značaja jer su predstavnici suvlasnika dali suglasnost za nešto čime nisu ovlašteni raspolagati. A1 zahtjevom za zaštitu svojih prava ne postupa protivno pravu tržišnog natjecanja. U odnosu na slobodni prostor u kanalicama, radi topologije mreže u pojedinoj zgradi broj kabela na različitim katovima nije isti, na prvom katu zgrade moguće je da se u kanalicama nalazi recimo tri kabela dok se npr. na katu na kojemu je čvorište u kanalicama nalazi i do petnaest kabela. Najbitnije, nužno je postojanje servisnog prostora kojeg mora biti, a trenutno stanje je takvo da gdje je Telemach ušao u kanalice servisnog prostora nema niti A1 nema mogućnost napraviti rekonstrukciju mreže (DOCIS3.1). Naime, A1 upravo iz daljnjeg razvoja mreže planira rekonstrukciju mreže što podrazumijeva uvlačenje novih kabela (radi zamijene postojećih) koji će biti širi od dosadašnjih. Trenutno položeni kabele A1 su takve širine jer su postavljeni od strane društava koja su pripojena društvu A1 i to je zatečeno stanje nakon pripajanja uslijed čega od strane A1 i predstoji rekonstrukcija mreže. Ne manje bitno ostaje i pitanje trenja samih kabela pri polaganju dodatnih kabela. Sve i da Telemach ostane u kanalicama A1 i da se navedeno regulira od strane HAKOM-a kako to predlaže Telemach, rezultat bi bio da bi HAKOM to regulirao u odnosu na samo jednog operatora jer ostali operatori ne bi mogli pristupiti kanalicama zbog nedostatka prostora kojeg već ni sada nema. Imajući u vidu da na predmetnim adresama postoji SDM, a radi zabrane diskriminacije operatora korisnika koji bi u tom slučaju koristio najam niti, bilo kakva cijena najma kanalice mora biti jednaka cijeni najma niti, iz razloga što bi u suprotnom svi ostali operatori bili stavljeni u podređeni odnosno neravnopravan položaj. A1 navodi da bilo kakva regulacija cijena podrazumijeva provođenje detaljne analize mjerodavnog tržišta. Vezano za tehničko rješenje kojim je bilo predviđeno micanje kanalice A1 i postavljanje novih prikladnijih kanalice da bi se time postigao samo bolji vizualni izgled, a ne dodatna funkcionalnost kanalice, a osim toga A1 bi izgubio dio uloženi sredstava nad starom uklonjenom kanalicama. Svrha se može postići postavljanjem paralelnih kanalice. Zaključno, iz svega navedenog nesporno je da mjesta regulaciji zajedničkog korištenja kanalice koje su u vlasništvu A1, a na način da kabele Telemacha ostanu u istima, nema zbog nedostatka mjesta te se opetovano predlaže da HAKOM kao nadležno regulatorno tijelo naloži Telemachu da izvuče/ukloni sve neovlašteno postavljene kabele i kanalice vrati u stanje u kojem je isto zatekao, sve o trošku Telemacha.

Telemach u odnosu na navode A1 o navodnom vlasništvu nad kanalicama na predmetnim adresama ističe da ostaje pri svemu ranije iznesenom u ovom postupku odnosno da je Telemach za sve adrese dostavio valjane suglasnosti predstavnika suvlasnika odnosno suvlasnika. S druge strane A1 do danas nije dostavio niti jedan dokaz u prilog svojim tvrdnjama o navodnom vlasništvu, a u odnosu na predane navodne dokaze ističe da se radi o pismu namjere koje ne predstavlja niti pravno obvezujući dokument između dvije strane niti je iz njega uopće određivo na koje adrese bi se isti odnosio. Navedeni dokument ni na koji način ne dokazuje niti bilo kakvo pravo A1 niti na koje adrese bi se isto odnosilo. U odnosu na navode o nedostatku slobodnog prostora u postojećim kanalicama ističe da A1 u postupku nije dokazao nedostatak slobodnog prostora, dapače, iz fotografija koje su danas dane na uvid je vidljivo upravo suprotno. Slijedom navedenog, navodi A1 nisu dokazani te predstavljaju isključivo pokušaj onemogućavanja Telemachu pristupa postojećoj infrastrukturi te Telemach specificira svoj zahtjev na način da ukoliko bi HAKOM ipak utvrdio da je A1 ipak vlasnik ili nositelj prava korištenja postojeće infrastrukture Telemach predlaže HAKOM-u donošenje odluke kojom će Telemachu osigurati pravo pristupa postojećoj fizičkoj infrastrukturi te da utvrdi uvjete korištenja infrastrukture uključujući i cijenu sve sukladno članku 24.b ZEK-a. U odnosu na navode A1 da Telemach postupa na štetu krajnjih korisnika ističemo da je upravo postupanje A1 štetno za krajnje korisnike te narušava tržišno natjecanje. U odnosu na navode A1 o obavljenom očevidu iz travnja 2021. nakon kojeg su izneseni prijedlozi rješenja postavljanja optičkih kabela u stambenim zgradama, Telemach ističe da nema saznanja o detaljima postupka, međutim ističe kako je na zajedničkom sastanku HAKOM-a, A1, HT-a i Telemacha održanom 16. lipnja 2021., HT jasno izjavio kako dogovor između HT-a i A1 nije moguće postići s obzirom da predložena tehnička rješenja nisu izvediva. Na pitanje slobodnog prostora u kanalicama Telemach ističe kako trenutno signalni kabel A1 ima promjer 11mm, a cijela instalacija Telemacha je maksimalne širine 9mm (ovisno o broju stambenih jedinica) te smatra da jedan kabel ne može prouzročiti nemogućnost servisiranja ili rekonstrukcije od strane A1, a glede navoda A1 o budućoj rekonstrukciji mreže ističe kako izjava A1 dana na zapisnik proizlazi da i bez instalacija Telemacha A1 mora proširiti postojeće kanalice jer očito ima namjeru provlačiti deblje kabele od sadašnjih.

Glede navoda A1 o postojanju SDM-ova na spornim lokacijama, Telemach ističe kako predmetne mreže nisu dovršene niti su izgrađene sukladno Pravilniku o svjetlovodnim distribucijskim mrežama, a sve i da jesu pristup toj mreži nije osiguran pod pravičnim uvjetima uključujući i cijenu. U odnosu na navod da određivanju cijene za pristup kanalicama mora prethoditi analiza mjerodavnog tržišta Telemach ističe kako navedeno nije točno s obzirom da HAKOM temeljem članka 24.b ZEK-a može donijeti odluku kojom određuje i cijenu, budući da je u članak 24.b ZEK-a prenesena direktiva o smanjenju troškova u dijelu koji se odnosi na pristup fizičkoj infrastrukturi unutar zgrade. U odnosu na planiranu navodnu rekonstrukciju mreže A1 uslijed koje bi prema izjavama A1 došlo do prekida usluga Telemacha ističe da do istog ne bi smjelo doći ukoliko A1 poštuje pravila struke. Telemach predlaže HAKOM-u da spriječi A1 u namjeri zabrane pristupa i omogući tržišno natjecanje na nivou infrastrukture u korist krajnjih korisnika. Telemach je dostavio za svaku adresu valjanu suglasnost za korištenje postojećih kanalicama za razliku od A1 koji dostavlja apsolutno nebitnu dokumentaciju kojom ni na koji način ne dokazuje svoj status vlasnika. Obzirom da Telemach ima za svaku adresu valjanu suglasnost jasno je da ni na koji način nije došlo do kršenja rješenja HAKOM-a.

HAKOM je u okviru postupka uzeo izjave i od predstavnika stanara na predmetnim adresama u odnosu na pitanje vlasništva pristupne točke i fizičke infrastrukture (kanalice) u stambenim zgradama, koje izjave su dostavljene strankama na uvid i očitovanje. Očitovalo se 7 predstavnika stanara od kojih su neki predstavnici za više ulaza na istim adresama te su izjavljivali da su kanalice u vlasništvu suvlasnika zgrade (Siget 20a-f, Brajkovića 3, Trnsko 4a,b,c), da im nije poznato tko je vlasnik

kanalica (Balokovićeva 71, Brajkovićeva 5 i 7, Trnsko 1a-f), odnosno da su kanalice u vlasništvu A1 ili pretpostavljaju da su od A1 ili Hrvatskog Telekom d.d. (Trnsko 6c).

U odnosu na izjave predstavnika stanara, Telemach navodi kako je vidljivo da navodno vlasništvo A1 nad kanalicama na adresama u ovom predmetu nije ni na koji način dokazano. Telemach je za svaku adresu dostavio suglasnosti suvlasnika/predstavnika suvlasnika za korištenje postojećih kanalicama i/ili postavljanje novih. Prema dostavljenoj dokumentaciji, A1 niti za jednu od adresa nije dostavio valjani dokaz koji bi predstavljao osnovu prava vlasništva A1 nad kanalicama unutar zgrada na predmetnim adresama.

U odnosu na izjave predstavnika stanara, A1 ponavlja da predstavnici suvlasnika nisu ovlašteni davati suglasnosti hoće li drugi operator (u ovom slučaju Telemach) koristiti kanalice u vlasništvu A1. Razlog zašto Telemach upravo neovlašteno i koristi kanalice u vlasništvu A1 jest taj što suvlasnici u pravilu ne dopuštaju postavljanje paralelnih kanalicama. U nedostatku ishoda suglasnosti, umjesto da iskoristi mogućnosti poput najma optičke niti, Telemach se odlučio za neovlašteno korištenje kanalicama, što čini i cijelo vrijeme, unatoč donesenom rješenju HAKOM-a u ovom sporu. Pri tome Telemach brani takvo postupanje time da je ishodio valjane suglasnosti nužne za ulazak u kanalice u vlasništvu A1, što apsolutno nije točno.

Skreće se pažnja da izjave predstavnika suvlasnika ne odgovaraju stvarnom činjeničnom stanju. Dodatno, nije jasna ova provjera od strane HAKOM-a posebno stoga što se radi o povijesnoj imovini A1. S time u vezi postavlja se pitanje kako za HAKOM tako i za predstavnike suvlasnika kada već daju suglasnost za nešto za što nisu ovlašteni, hoće li i na sebe preuzeti troškove instalacije i hoće li zgrada snositi troškove koji će nastati kod daljnjeg održavanja/nadogradnje instalacije ili odgovarati za štetu koja može nastati korisnicima uslijed neispravnog korištenja instalacija. U odnosu na činjenično stanje ističe da primjerice, predstavnica suvlasnika na adresama Trnsko 4 A, B, C u izjavi navodi da je Telemach postavio mrežu koristeći vertikalnu zgradu, a djelomično da je postavio svoje kanalice, što ne odgovara stvarnom činjeničnom stanju. Naime, Telemach je na adresama Trnsko 4 A, B, C prošao samo kroz ormariće A1 kako bi došao do proboja, ali ima postavljene svoje kanalice, dok dodatno na adresi Trnsko 4A ima i svoj proboj, ali je prošao kroz kanalicu A1 kako bi povezo svoje kanalice i proboj. Nadalje, predstavnica suvlasnika na adresi Trnsko 6C navodi da na adresi postoje odvojeno kanalice A1 i kanalice Telemacha, dok je iz fotografija koje dostavlja jasno vidljivo da na predmetnoj adresi Telemach koristi kanalicu A1. Nesporno je dakle da dostavljene izjave nemaju pravnu snagu u dijelu da predstavnici suvlasnika odlučuju kako raspolagati s kanalicama te da iste ujedno ne odražavaju ni stvarno činjenično stanje. Pri tome je neupitno da isti mogu izjaviti da ne žele više kanalicama na adresi, ali tada je na Telemachu da odluči kako dalje postupati ako nema suglasnost A1 za ulazak u njegove kanalice, odnosno suglasnost predstavnika suvlasnika za postavljanje dodatnih/paralelnih kanalicama. Dodatno, za adresu Balokovićeva 71, u Zagrebu za koju je isto dostavljena izjava predstavnika suvlasnika u privitku ovog očitovanja se dostavlja radni nalog iz kojeg je jasno vidljivo da je A1 financirao izgradnju i da je isti nedvojbeno vlasnik kanalicama. Smatra se bitnim za ovaj spor istaknuti da je iz prakse poznato da predstavnici suvlasnika ne žele snositi troškove postavljanja/održavanja/nadogradnje kanalicama, da ne žele postavljanje dodatnih kanalicama, ali da žele što je bolje moguću uslugu. No, sve to ne znači da operatori takav stav predstavnika suvlasnika mogu iskoristiti za svoje neovlašteno i protupravno postupanje što čini Telemach svojom agresivnom i nezakonitom praksom. Skreće se pažnju da će kabeli A1 koji su trenutno položeni u kanalicama A1 ubrzo biti zamijenjeni novima u svrhu nadogradnje na nove pristupne tehnologije (primarno DOCIS 3.1.). Upravo je s tim ciljem A1 i inicijalno investirao u kanalice postojećeg promjera. No, sukladno trenutnom stanju koje je nastalo ovakvim postupanjem Telemacha ovaj investicijski ciklus A1 bit će

onemogućen jer u kanalicama uslijed nasilnog proboja Telemacha mjesta za šire kabele ili neku drugu novu pristupnu tehnologiju nema. Zadnje, ali ne manje važno A1 smatra odlučnim da HAKOM donese rješenje kojim će se zaustaviti ovakva praksa Telemacha, zaštititi investicije drugih operatora te da definira formalno proces podnošenja zahtjeva i realizacije pristupa koji će se primijeniti na sve operatore. Pri tome je nužno uzeti u obzir da se pristup infrastrukturi može omogućiti isključivo u slučaju zaprimanja potpunog i opravdanog zahtjeva operatora i prethodne tehničke provjere mogućnosti pristupa što podrazumijeva i izradu tehničkog rješenja. A1 u ovom sporu nije nikada zaprimo zahtjev Telemacha za pristup kanalicama A1. U privitku se dostavlja dodatna dokumentacija.

Dana 6. listopada 2021. A1 je elektroničkom poštom dostavio sporazume (adrese Brajkovićev prilaz 1-13, Siget 16a do 16f i Siget 20a do 20f) koje je sklopio njegov prednik Amis Telekom d.o.o., a kojima navodno dokazuje da sa suvlasnicima ima valjani sporazum na temelju kojeg je postavio i koristi kanalice u kojima se nalazi koaksijalni kabel.

2. Ocjena HAKOM-a

HAKOM je temeljem prikupljenih podataka i uvidom u svu dostavljenu dokumentaciju utvrdio kako slijedi.

a) Postojanje spora iz nadležnosti HAKOM-a

Temeljem odredbe članka 12. stavka 1. točki 5. i 6. ZEK-a u nadležnosti HAKOM-a je rješavanje sporova između operatora elektroničkih komunikacijskih mreža i/ili usluga i donošenje odluke kojom se utvrđuju obveze infrastrukturnom operatoru i rješavaju sporovi u vezi sa zajedničkim korištenjem elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme.

U obavljanju regulatornih poslova propisanih ZEK-om, HAKOM je obavezan poduzimati sve primjerene mjere, primjenjujući načela objektivnosti, transparentnosti, nediskriminacije i razmjernosti, kako bi se ostvarila regulatorna načela i ciljevi utvrđeni u stavku 3., 4. i 5. članka 5. ZEK-a, i to osobito sprječavanjem diskriminacije u postupanju prema operatorima elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga u sličnim okolnostima; zaštitom tržišnog natjecanja na dobrobit krajnjih korisnika usluga i promicanjem, gdje je prikladno, tržišnog natjecanja temeljenog na infrastrukturi; promicanjem djelotvornih ulaganja i inovacija u novu i naprednu infrastrukturu, na način kojim se osigurava da bilo koja obveza pristupa odgovarajuće vodi računa o riziku ulaganja, te se omogućuju različiti sporazumi o suradnji između ulagača u infrastrukturu i tražitelja pristupa kako bi se raspodijelio rizik ulaganja, osiguravajući pri tome zaštitu tržišnog natjecanja i poštivanje načela nediskriminacije; poticanjem međusobnog djelovanja elektroničkih komunikacijskih mreža i elektroničkih komunikacijskih usluga i osiguravanjem održavanja cjelovitosti i sigurnosti javnih komunikacijskih mreža.

Temeljem odredbe članka 24.b ZEK-a u nadležnosti HAKOM-a je donošenje odluke kada vlasnici ili drugi nositelji prava korištenja pristupne točke i postojeće fizičke infrastrukture unutar zgrade ne postignu sporazum o pristupu i korištenju pristupne točke i postojeće fizičke infrastrukture unutar zgrade, uz pravične i nediskriminirajuće uvjete, uključujući i cijenu. HAKOM je obavezan i ovlašten donijeti odluku, vodeći u potpunosti računa o načelu razmjernosti.

Sukladno članku 30. ZEK-a, HAKOM u ostvarivanju regulatornih načela i ciljeva iz članka 5. ZEK-a potiče zajedničko korištenje elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme,

osobito u svrhu zaštite ljudskog zdravlja, očuvanja okoliša, zaštite prostora, izbjegavanja prekomjerne gradnje kada je to gospodarski neučinkovito ili fizički neprikladno, zaštite i očuvanja kulturnih dobara te nacionalne sigurnosti. Infrastrukturni operator mora omogućiti operatoru korisniku, uz naknadu i na temelju sklopljenog ugovora, pristup i zajedničko korištenje svoje elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme, uključujući i komunikacijske instalacije unutar zgrade, koje su u vlasništvu infrastrukturnog operatora, ili do prve sabirne ili razdjelne točke, ako su ispunjeni odgovarajući uvjeti pristupa i zajedničkog korištenja.

Elektronička komunikacijska infrastruktura i druga povezana oprema je pripadajuća infrastruktura i oprema povezana s elektroničkom komunikacijskom mrežom i/ili elektroničkom komunikacijskom uslugom, koja omogućuje ili podržava pružanje usluga putem te mreže i/ili usluge, što osobito obuhvaća kabelsku kanalizaciju, antenske stupove, antenske prihvate, zgrade i druge pripadajuće građevine i opremu te sustave uvjetovanog pristupa i elektroničke programske vodiče.

Fizička infrastruktura unutar zgrade je fizička infrastruktura ili instalacije na lokaciji krajnjeg korisnika, uključujući sastavnice zajedničkih dijelova nekretnine, namijenjene smještanju žičnih i/ili bežičnih pristupnih mreža, ako se putem takvih pristupnih mreža mogu pružati elektroničke komunikacijske usluge i povezivati pristupna točka zgrade s priključnom točkom mreže. Fizička infrastruktura unutar zgrade prilagođena mreži velike brzine je fizička infrastruktura unutar zgrade namijenjena smještanju sastavnica elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina ili omogućivanju njihova postavljanja. Pristupna točka je fizička točka smještena unutar ili izvan zgrade, koja je dostupna operatorima, pri čemu je omogućena veza s fizičkom infrastrukturom unutar zgrade prilagođenom mreži velike brzine

U konkretnom slučaju, za operatore je sporan pristup i korištenje pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrade radi postavljanja nove elektroničke komunikacijske mreže velike brzine do pristupne točke, odnosno pristup bilo kojoj postojećoj fizičkoj infrastrukturi unutar zgrade radi postavljanja elektroničke komunikacijske infrastrukture.

A1 spori pravo Telemachu i traži da HAKOM naloži Telemachu izmještanje postavljenih optičkih kabela na predmetnim adresama (Siget 16a-16f, Siget 20a – 20f, Balokovićeva 71, Lojenov prilaz 6, Brajkovićev prilaz 3-13, Trnsko 9a, Trnsko 1a,b,c,d,e, f, Trnsko 3, 3a, 3b, 3c, Trnsko 4, 4a, 4b, 4c, Trnsko 6a, 6b, 6c, Trnsko 27, u Zagrebu) te vraćanje instalacije u prvobitno stanje, sve o trošku Telemacha. S druge strane, Telemach traži da HAKOM-u donese odluku kojom će Telemachu osigurati pravo pristupa postojećoj fizičkoj infrastrukturi te da utvrdi uvijete korištenja infrastrukture uključujući i cijenu, sve sukladno članku 24.b ZEK-a.

Sukladno članku 24.b ZEK-a, svi operatori javnih komunikacijskih mreža imaju pravo, na temelju sporazuma o pristupu s vlasnicima ili nositeljima prava korištenja pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrade, o vlastitom trošku uvesti svoju mrežu do pristupne točke te pristupiti bilo kojoj postojećoj fizičkoj infrastrukturi unutar zgrade radi postavljanja elektroničke komunikacijske mreže velike brzine, ako je udvostručavanje fizičke infrastrukture unutar zgrade tehnički neizvedivo ili gospodarski neučinkovito. Vlasnici ili drugi nositelji prava korištenja pristupne točke i postojeće fizičke infrastrukture unutar zgrade moraju, uz pravične i nediskriminirajuće uvjete, uključujući i cijenu, udovoljiti svakom razumnom zahtjevu za pristup koji su podnijeli operatori javnih komunikacijskih mreža. Ako se sporazum o pristupu ne postigne u roku od 60 dana od dana zaprimanja zahtjeva za pristup, svaka stranka može u daljnjem roku od 30 dana podnijeti zahtjev HAKOM-u za rješavanje spora, kako bi se procijenila usklađenost s uvjetima iz

ovoga članka. HAKOM donosi odluku o zahtjevu, vodeći u potpunosti računa o načelu razmjernosti, u najkraćem mogućem roku.

HAKOM primjećuje da je u svom inicijalnom zahtjevu A1 tražio da se ovaj predmet riješi kao postupak inspekcijskog nadzora protiv Telemach-a. Na usmenoj raspravi A1 je argumentirao da se ne radi o sporu, već o situaciji koja je nastala navodnim nezakonitim ulaskom Telemach-a u infrastrukturu koja je vlasništvo A1.

HAKOM ističe da je inspektor utvrdio kako u ovom slučaju doista postoji opasnost od ugrožavanja sigurnosti i cjelovitosti elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga te kako je ugroženo pružanje ugovorenih usluga krajnjim korisnicima. Stoga je inspektor donio privremeno rješenje 16. srpnja 2021. (klasa: UP/I-344-07/21-01/41, urbroj: 376-05-3-21-06) kojim je osigurao da operatori ne oštećuju jedan drugome opremu i instalacije.

Međutim, na temelju preliminarne analize činjenica inspektor nije utvrdio da postoje okolnosti koje bi nedvosmisleno ukazivale na kršenje zakona od strane Telemacha prilikom ulaska u zgrade te da se u ovom predmetu zapravo radi o sporu iz članka 24.b ZEK-a. HAKOM je stoga odlučio postupak nastaviti kao postupak rješavanja spora, pri čemu je zahtjev A1 tretirao kao zahtjev u sporu, čime se ova upravna stvar dovršava pod KLASA: UP/I-344-08/21-03/01, a sva prikupljena dokumentacija, dokazi i očitovanja stranaka u postupku koji je provođen u predmetu KLASA: UP/I-344-07/21-01/41, se koristi za utvrđivanje činjenica prije donošenja odluke. U tom smislu je predmet (KLASA: UP/I-344-07/21-01/41) pripojen predmetu (KLASA: UP/I-344-08/21-03/01).

Ovdje je potrebno ukazati na razliku između postupka inspekcijskog nadzora i postupka rješavanja spora u odnosu na prava stranaka i na njihove zahtjeve. Postupak inspekcijskog nadzora vodi se po službenoj dužnosti i u njemu, sukladno članku 42. stavku 2. ZUP-a, podnositelj predstavke, u ovom slučaju A1, nema status stranke i ne može postavljati zahtjeve. S druge strane, postupak rješavanja spora je postupak koji se vodi na temelju zahtjeva stranke koja ima položaj podnositelja i HAKOM je po tom zahtjevu dužan postupiti. Budući da iz predstavke A1 nije proizlazilo da postoje jasni dokazi o kršenju zakona od strane Telemacha, a bilo je očigledno da između A1 i Telemacha postoji spor oko korištenja fizičke infrastrukture u zgradama, i A1 i Telemach su u tom kontekstu postavili jasne zahtjeve, postupak iz članka 24.b bio je jedini način da se o tom zahtjevu donese meritorna odluka.

b) Vlasništvo nad infrastrukturom koja je predmet postupka, točka I. i II. izreke

U odnosu na pitanje vlasništva ili nositelja prava korištenja pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrade (kanalice), HAKOM je izvršio uvid u svu dostavljenu dokumentaciju i to: fotodokumentaciju, suglasnosti i izjave predstavnika stanara o korištenju kanalice u stambenim zgradama, Ugovor A1 za adresu Balokovićeva ulica 71, Zagreb, prijava za Trnsko 9a, lokacijsku dozvolu br. 274/03 (klasa: UP/I-350-05/2002-01/1670, urbroj: 251-05-30/37-2003-32 od 26.03.2003.), radne naloge (WO1318329, WO1784169, WO1691235, WO1442543, WO711758, WO222603, WO126420), interna prijava A1 o tehničkim poteškoćama, pismo namjere između Adriatic kabela i Antene J.D. od 19.12.2004. sa priložima, dopis Žiggrad d.o.o. od 04.07.2003., zapisnik o primopredaji prijekopa od 01.08.2003., Građevinska knjiga KTV Siget i Sopot, sporazumi Amis Telekom d.o.o. (prednika A1) za adresu Prilaz V. Brajkovića 1-13, Siget16A-F, Siget20A-F. Iz navedene dokumentacije HAKOM je utvrdio da A1 nije ovlašten, odnosno ne može osporavati ili zabranjivati Telemachu korištenje pristupnih točaka i fizičke infrastrukture unutar zgrade (kanalice) na predmetnim adresama budući da iz priložene dokumentacije ne proizlazi zaključak niti se može

nedvojbeno utvrditi da je A1 vlasnik ili nositelj prava korištenja pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrade (kanalice). Dokumentacija koju je dostavio A1 nije u dovoljnoj mjeri uvjerljiva da se može A1 smatrati vlasnikom ili nositeljem prava korištenja pristupnih točaka i fizičke infrastrukture unutar zgrade (kanalice) na predmetnim adresama. Lokacijska dozvola i građevinska knjiga odnosi se na gradnju mreže u pojedinim dijelovima Grada Zagreba, a ne na gradnju infrastrukture unutar stambenih zgrada, kao i činjenica da radni nalozi nisu dokaz sporazuma sa vlasnicima ili nositeljima prava korištenja pristupne točke i fizičke infrastrukture (kanalica). Tim više što A1 nije ovlašten i ne može uskraćivati ili onemogućavati krajnjim korisnicima, kao suvlasnicima stambene zgrade, da slobodno raspoložu svojim vlasništvom i dopuštaju drugim operatorima (u ovom slučaju Telemachu) postavljanje optičke mreže korištenjem postojeće pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrade (kanalice) radi ugovaranja usluga drugih operatora.

U konačnici niti sporazumi dostavljeni 6. listopada 2021. nisu doveli do drugačije ocjene, jer je iz tih sporazuma vidljivo da se oni odnose na sasvim drugu infrastrukturu (optičku infrastrukturu), a ne onu koja je u dotičnim zgradama postavljena (koaksijalni kabel). Osim toga, iz članka 2. i 3. dostavljenog sporazuma vidljivo je da je optički kabel trebao biti postavljen u postojeću kabelsku kanalizaciju zgrade, što ovdje nije slučaj. Proizlazi da se sklopljeni sporazumi ne odnose na kanalice koje su predmet ovog postupka.

Ne manje bitno, za adrese u ovom slučaju (Siget 16a-16f, Siget 20a – 20f, Lojenov prilaz 6, Brajkovićev prilaz 3-13, Trnsko 9a, Trnsko 1a,b,c,d,e, f, Trnsko 3, 3a, 3b, 3c, Trnsko 4, 4a, 4b, 4c, Trnsko 6a, 6b, 6c, Trnsko 27, u Zagrebu) Telemach je dostavio u spis predmeta odgovarajuću valjanu pravnu osnovu za korištenje pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrade (kanalice) i to putem sporazuma sa suvlasnicima, zastupanim od strane predstavnika stanara, odnosno temeljem njihove pisane suglasnosti. Samim time, ne može se osnovano zaključiti da je Telemach neovlašteno koristio ili upao u kanalice A1. Imajući u vidu navedeno, odlučeno je kao u točki I. izreke.

Dakle, za stambene zgrade na adresama u ovom konkretnom slučaju (Siget 16a-16f, Siget 20a – 20f, Lojenov prilaz 6, Brajkovićev prilaz 3-13, Trnsko 9a, Trnsko 1a,b,c,d,e, f, Trnsko 3, 3a, 3b, 3c, Trnsko 4, 4a, 4b, 4c, Trnsko 6a, 6b, 6c, Trnsko 27, u Zagrebu, iz prikupljene dokumentacije se zaključuje da A1 i Telemach u velikoj mjeri imaju položene svoje mreže različitih tehnologija u fizičku infrastrukturu (kanalice) koja se proteže zajedničkim dijelovima stambenih zgrada koje su u vlasništvu suvlasnika tih zgrade te bi sukladno članku 24.b ZEK-a, morali imati uređene uvjete pristupa i korištenja kanalice.

Iznimno, samo za adresu Balokovićeva 71, Zagreb, utvrđeno je da A1 ima valjanu pravnu osnovu s kojom se može legitimirati kao vlasnik ili nositelj prava korištenja pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrade (kanalice). Međutim, i za tu konkretnu stambenu zgradu na adresi Balokovićeva 71, Zagreb, Telemach je dostavio u spis pravnu osnovu za korištenje pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrade (kanalice) u vidu sporazuma sa suvlasnicima, zastupanim od strane predstavnika stanara. Stoga se može smatrati da je Telemach bio u zabludi oko stvarnog vlasnika infrastrukture u zgradi. U tim okolnostima bilo bi nerazmjerno i potencijalno štetno za krajnje korisnike naložiti Telemachu momentalno micanje postavljene infrastrukture. Umjesto toga, stranke se upućuje na pregovore o sporazumu i sklapanje ugovora, kako je to navedeno u točki II. izreke.

U odnosu na navode A1 u vezi nedostatka slobodnog prostora u plastičnim kanalicama i potrebi za servisnim prostorom, iz fotodokumentacije i nakon izvršenog očevida, HAKOM nije zatekao ili uočio

takvo stanje iz kojega se može utvrditi da slobodnog prostora u kanalicama u potpunosti nema, odnosno da A1 nije mogao ili ne bi mogao spojiti novog korisnika zbog nedostatka prostora u kanalicama ili da je došlo do oštećenja, moguće nestabilnosti, degradacije ili ometanja mreže, ili da je onemogućeno daljnje investiranje u HFC tehnologiju uvođenjem DOCIS3.1, stoga se prigovori A1 o nedostatku prostora u kanalicama, o nemogućnosti održavanja mreže i degradaciji mreže, smatraju nedokazanim i nedovoljno osnovanim. Također, uzimajući u obzir da se u slučaju potrebe za servisom, za vrijeme trajanja servisa i eventualne zamjene kabela u kanalici, kanalici uvijek može pristupiti, HAKOM smatra da navodi A1 o potrebi za servisnim prostorom u kanalici nisu dokazani niti osnovani. HAKOM u ovom postupku nije raspravljao i nije utvrđivao održava li A1 pristupne točke i fizičku infrastrukturu unutar zgrade (kanalice) u predmetnim stambenim zgradama jer isto nije niti predmet ovog postupka, samim tim investicijska dokumentacija i radni nalozi nisu mogli biti smatrani relevantnim dokazima za rješavanje ove upravne stvari.

c) Suzdržavanje od radnji kojima se oštećuje infrastruktura i narušava sigurnost i cjelovitost pružanja usluga te obveza traženja suglasnosti, točka III. i IV. izreke

Radi zaštite javnog interesa sigurnosti i cjelovitosti pružanja usluga bilo je doneseno privremeno rješenje od 16. srpnja 2021., koje je ovo odlukom ukinuto. Međutim, HAKOM ističe da u postupku rješavanja spora, treba ne samo riješiti sporna pitanja između stranaka, već i poduzimati sve primjerene mjere, primjenjujući načela objektivnosti, transparentnosti, nediskriminacije i razmjernosti, kako bi se ostvarila regulatorna načela i ciljevi utvrđeni u stavku 3., 4. i 5. članka 5. ZEK-a.

Kako se ovom odlukom rješava upravna stvar, HAKOM ne smije i ne može dozvoliti da se međusobni prijepori operatora na tržištu prelijevaju na krajnje korisnike i smatra da je nužno potrebno i ubuduće osigurati da ne dođe do ugrožavanja sigurnosti i cjelovitosti elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga, odnosno da se spriječi moguće nastupanje posljedica u vidu prekida i degradacije usluge krajnjim korisnicima te oštećivanja i uništavanja imovine operatora i suvlasnika zgrade.

U tom smislu strankama je u točki III. izreke naloženo da se ubuduće suzdrže od postupanja koja imaju za cilj ili svrhu izvlačenje postavljenih elektroničkih komunikacijskih mreža drugih operatora javnih komunikacijskih mreža u stambeno-poslovnim zgradama u Republici Hrvatskoj.

No, za sigurnost i cjelovitost mreža i usluga podjednako štetno može biti i postavljanje infrastrukture bez znanja i odgovarajućeg sporazuma s vlasnicima, zbog čega je odlučeno kao u točki IV. izreke.

d) Obveza objave uvjeta pristupa, točka V. izreke

Smanjenjem troškova postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velike brzine doprinosi se ostvarivanju digitalizacije čime se širi učinak digitalne financijske poluge na sve sektore gospodarstva uz smanjenje troškova za pružanje učinkovitijih usluga građanima i društvo u cjelini. Uvođenje elektroničkih komunikacijskih mreža velike brzine zahtijeva znatna ulaganja čiji značajan dio predstavljaju troškovi građevinskih radova. Nepoduzimanjem nekih od građevinskih radova doprinosi se djelotvornijem uvođenju širokopojsnog pristupa, a veliki dio troškova gradnje može se izbjeći korištenjem postojeće pasivne infrastrukture, poput postojećih pristupnih točaka i fizičke infrastrukture unutar zgrade (kanalice).

Osnovni cilj zahtijeva da uvođenje infrastrukture bude čim bliže lokaciji krajnjih korisnika uz istodobno potpuno poštovanje načela proporcionalnosti u pogledu ograničenja prava vlasništva radi ostvarenje općeg interesa. Svrha je olakšati uvođenje elektroničkih komunikacijskih mreža velike brzine do samih krajnjih korisnika i istodobno osigurati tehnološku neutralnost uz pomoć fizičke infrastrukture unutar zgrada pripremljenih za mrežu velike brzine.

Imajući u vidu društvene prednosti digitalnog uključivanja i uzimajući u obzir ekonomiju postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velike brzine, gdje ne postoji ni pasivna ni aktivna infrastruktura prilagođena mreži velike brzine unutar prostorija krajnjih korisnika, niti alternativa za davanje na korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža pretplatniku, svaki pružatelj usluga javnih komunikacijskih mreža trebao bi imati pravo dovesti svoju mrežu do privatnog prostora na vlastiti trošak, pod uvjetom da utjecaj na privatno vlasništvo bude sveden na najmanju moguću mjeru, ponovno upotrebljavajući postojeću fizičku infrastrukturu unutar zgrade.

Za operatore elektroničkih komunikacijskih mreža koji imaju namjeru postavljati nove elektroničke komunikacijske mreže najučinkovitije je ponovno koristiti postojeću fizičku infrastrukturu, posebno u područjima gdje ne postoje odgovarajuće elektroničke komunikacijske mreže ili gdje bi udvostručavanje fizičke infrastrukture unutar zgrade bilo tehnički neizvedivo ili gospodarski neučinkovito, čime se naročito zadovoljavaju zahtjevi zaštite ljudskog zdravlja, zaštite prostora, očuvanja okoliša i gospodarske učinkovitosti. U fizičku infrastrukturu unutar zgrade (kanalice) se može istodobno smjestiti cijeli niz elemenata elektroničkih komunikacijskih mreža za pružanje usluga širokopojasnog pristupa velike brzine, a da to ne utječe na isporuku usluga drugih operatora, uz minimalne troškove prilagodbe u skladu sa pravilima struke te nema nikakvih sigurnosnih problema ni štete za buduće poslovne interese vlasnika takve fizičke infrastrukture.

Imajući u vidu već citirani članak 5. ZEK-a, spor koji postoji između stranaka nije ograničen na samo na konkretne adrese, već se može u bilo kojem trenutku pojaviti na bilo kojem području Republike Hrvatske. Stoga ova odluka ima za cilj ne samo riješiti pitanje pojedinih adresa, već utvrditi obvezu objave pravičnih i nediskriminirajućih uvjeta pristupa i korištenja pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrade (kanalice), uključujući i cijenu kako bi se olakšalo uvođenje elektroničkih komunikacijskih mreža velike brzine na dobrobit svih građana koji žive u stambeno-poslovnim zgradama u cijeloj Republici Hrvatskoj.

Utvrđivanjem pravičnih i nediskriminirajućih uvjeta pristupa i korištenja pristupnih točaka i fizičke infrastrukture unutar zgrade (kanalice) ne dovode se u pitanje nužni tehnički uvjeti koji moraju biti usuglašeni u tehničkom rješenju prije uvođenje elektroničkih komunikacijskih mreža velike brzine u stambeno-poslovne zgrade. Usuglašavanjem tehničkog rješenja isključuje se i umanjuje mogućnost eventualnih sigurnosnih problema i štete za buduće interese vlasnika fizičke infrastrukture. Tehničko rješenje mora sadržavati: adresu, ukupnu duljinu kanalice koja se namjerava koristiti, broj kućanstava, promjer zauzeća instalacija u kanalicama i skice postojećeg i buduće planiranog stanja.

Cijena koju vlasnici ili nositelji prava korištenja pristupne točke i fizičke infrastrukture (kanalica) unutar zgrade odrede mora osigurati pravednu mogućnost naknade troškova u vezi s pružanjem pristupa i korištenja pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrade (kanalica), poštujući načela troškovne usmjerenosti na temelju troškova gradnje i održavanja, uvećano za važeći iznos ponderiranog troška kapitala (WACC - prosječni ponderirani trošak kapitala).

A1 se u velikoj mjeri u negativnom kontekstu očitovao na postupanje Telemacha (po njemu nezakonitom pristupu i korištenju pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrade), međutim, A1 se, iako smatra da je vlasnik i nositelj prava korištenja pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrade (kanalica), unatoč izričitim odredbama članka 24.b ZEK-a, nije očitovao pod kojim bi to pravični i nediskriminirajući uvjetima, uključujući i cijenu, bilo moguće od njega zatražiti i dobiti pristup i korištenje pristupnih točaka i fizičke infrastrukture unutar stambeno-poslovnih zgrade.

U tom smislu, HAKOM smatra razumnim, svrsishodnim i opravdanim odrediti A1 i Telemachu da u roku 15 dana od zaprimanja ove odluke, izrade i objave na svojim internetskim stranicama ponude pristupa i korištenja pristupnih točaka i fizičke infrastrukture unutar stambeno-poslovnih zgrada na cijelom području Republike Hrvatske sa pravičnim i nediskriminirajućim uvjetima, uključujući i cijenu, radi postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina, za sve poslovno-stambene zgrade gdje su vlasnici ili nositelji prava korištenja pristupne točke i fizičke infrastrukture.

Ponuda mora sadržavati osnovne odredbe koje se odnose na: tehničke uvjete, rokove i postupke za ostvarivanje pristupa i korištenja pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrada, izgled i sadržaj tehničkog rješenja, rokovi izvođenja radova, način održavanja, postupke i rokove oko otklanjanja smetnji, naknade štete, rokove i način zamjene pristupne točke ili fizičke infrastrukture, posljedice u slučaju kašnjenja, demontiranje napuštene opreme i mrežnih instalacija, kao i sve druge odredbe koje su nužne i razumne za osiguravanje pravednog odnosa operatora elektroničkih komunikacijskih mreža. Pri određivanju cijene pristupa i korištenja mora se odrediti razumna naknada, odnosno iznos koji je dostatan za osiguravanje održavanja pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrade.

Na ovaj način se osigurava da svi operatori elektroničkih komunikacijskih mreža koji u budućnosti imaju namjeru graditi mreže velikih brzina koristeći pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrade imaju iste uvjete koji su unaprijed poznati čime se osigurava i promiče regulatorna predvidljivost, uvjeti i postupanja operatora su transparentnija i umanjuje se vjerojatnost da će biti sporova oko pitanja tko je vlasnik ili nositelj prava korištenja pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrade.

Slijedom navedenog, temeljem članka 12. stavka 1., članka 24.b ZEK-a i članka 96. Zakona o općem upravnom postupku (NN br. 47/09, dalje: ZUP), HAKOM je odlučio kao u izreci ove odluke.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ove odluke nije dopuštena žalba, ali može se pokrenuti upravni spor, što ne odgađa provedbu odluke. Upravni spor može se pokrenuti podnošenjem tužbe Visokom upravnom sudu Republike Hrvatske u roku 30 (trideset) dana od dana primitka ove odluke.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Tonko Obuljen

Dostaviti:

1. A1 Hrvatska d.o.o., Zagreb, Vrtni put 1 - osobna dostava
2. Telemach Hrvatska d.o.o., Ulica Josipa Marohnića 1, 10 000, Zagreb - osobna dostava
3. U spis